

**NOTA OVER DE EVOLUTIE VAN DE PRIJZEN OP DE
KLEINHANDELSMARKTEN EN DE BELANGRIJKSTE
BEVINDINGEN MBT DE ANALYSE OVER DE PRIJSZETTING OP
DEZE KLEINHANDELSMARKTEN**

INHOUDSOPGAVE

1	Evolutie van de prijzen op de kleinhandelsmarkten	2
2	Prijszetting kleinhandelsmarkten	19

1 Evolutie van de prijzen op de kleinhandelsmarkten

1. Onderstaande grafieken tonen de evolutie van de verschillende prijscomponenten alsook van de totaal prijs voor de eerste 6 maanden van 2022 voor elektriciteit (ELEK) en aardgas (GAS) in België in vergelijking met de buurlanden: Duitsland, Frankrijk, Nederland en het Verenigd Koninkrijk.

Algemene opmerking (04/2022):

Op basis van een bevraging bij de distributienetbeheerders, de belangrijkste energieleveranciers en een aantal verbruikers in de drie regio's van het land, heeft de CREG beslist om haar standaard aardgasverbruiksprofiel voor particulieren, dat standaard 23.260 kWh/jaar bedroeg, aan te passen. De realiteit op de aardgasmarkt voor gezinnen van 4 personen leert dat een jaarverbruik van 17.000 kWh representatiever is. Deze wijziging van 23.260 kWh/jaar naar 17.000 kWh/jaar gaat in vanaf 1 april 2022 en wordt vanaf die datum toegepast in de publicaties van de CREG.

Overzicht van de meest opvallende evoluties per land:

België

- energie

01/2022: **zeer sterke stijging** (bij alle 4 vectoren: ELEK huishouden/kmo, GAS: huishouden/kmo)

02/2022: **daling** (bij alle 4 vectoren: ELEK huishouden/kmo, GAS: huishouden/kmo)

03/2022: **daling** (bij alle 4 vectoren: ELEK huishouden/kmo, GAS: huishouden/kmo); iets meer uitgesproken bij ELEK dan bij GAS

04/2022: **stijging** (bij alle 4 vectoren: ELEK huishouden/kmo, GAS: huishouden (bij abstractie van aanpassing gasprofiel)/kmo); iets meer uitgesproken bij GAS dan bij ELEK

05/2022: **daling** (bij alle 4 vectoren: ELEK huishouden/kmo, GAS: huishouden/kmo); iets meer uitgesproken bij GAS dan bij ELEK

06/2022: **daling** (bij alle 4 vectoren: ELEK huishouden/kmo, GAS: huishouden/kmo); iets meer uitgesproken bij GAS dan bij ELEK

- netvergoedingen

03/2022: zeer lichte toename bij vectoren ELEK door aanpassing transmissienettarieven in Wallonië (Brussel: reeds in 01/2022; Vlaanderen: pas in 07/2022 samen met invoering van nieuwe capaciteitstarieven voor distributie; uitgesteld naar 01/2023)

- btw

03/2022: aanpassing btw van 21 % naar 6 % op alle betreffende componenten voor een huishouden ELEK

04/2022: aanpassing btw van 21 % naar 6 % op alle betreffende componenten voor een huishouden GAS

Duitsland

- energie

02/2022: status-quo (bij alle 4 vectoren: ELEK huishouden/kmo, GAS: huishouden/kmo)

03/2022: **sterke stijging** (bij alle 4 vectoren: ELEK huishouden/kmo, GAS: huishouden/kmo); meer uitgesproken bij GAS dan bij ELEK

04/2022: **daling** (bij alle 4 vectoren: ELEK huishouden/kmo, GAS: huishouden (bij abstractie van aanpassing gasprofiel)/kmo); meer uitgesproken bij GAS kmo

05/2022: **daling** (bij alle 4 vectoren: ELEK huishouden/kmo, GAS: huishouden/kmo); meer uitgesproken bij GAS kmo

06/2022: **daling** (bij alle 4 vectoren: ELEK huishouden/kmo, GAS: huishouden/kmo); meer uitgesproken bij ELEK kmo en GAS huishouden

Opmerking:

Als gevolg van de drastische daling van de aangeboden producten op de kleinhandelsmarkt in Duitsland, was het in januari 2022 zeer moeilijk om voldoende relevante objectief beschikbare prijsgegevens te bekomen. In februari 2022 is deze situatie weliswaar opnieuw verbeterd. Daarom werd ervoor geadviseerd om de resultaten voor februari 2022 retroactief aan te houden voor januari 2022. Het aanbod aan producten op de kleinhandelsmarkt is sinds 2022 drastisch verminderd en is nog steeds eerder beperkt.

- heffingen

01/2022: EEG-Umlage kent sterke daling waardoor de component heffingen bij ELEK (huishouden/kmo) een daling weergeeft.

TOEKOMST: Vanaf 07/2022 verdwijnt de EEG-Umlage wat een daling van de totaal prijs teweeg zal brengen in Duitsland.

Frankrijk

- energie

01/2022:

- ELEK: stabiel tot **lichte stijging**
- GAS: **stijging**

02/2022:

- ELEK: **stijging**
- GAS: status-quo (huishouden); **sterke stijging** (kmo)

03/2022:

- ELEK: **zeer lichte stijging**
- GAS: **daling**

04/2022:

- ELEK: quasi stabiel
- GAS: stabiel voor GAS huishouden (bij abstractie van aanpassing gasprofiel); **stijging** voor GAS kmo

05/2022:

- ELEK: quasi stabiel
- GAS: **daling**

06/2022:

- ELEK: stabiel (ELEK huishouden) of **lichte stijging** (ELEK kmo)
- GAS: stabiel (GAS huishouden) of **daling** (GAS kmo)

- **heffingen**

02/2022: ELEK: aanpassing van de heffingen (beslissing overheid om CSPE te beperken tot 1€/MWh voor 1 jaar)

Nederland

- **energie**

01/2022: **zeer sterke stijging** (bij alle 4 vectoren, maar eerder iets meer uitgesproken bij kmo's dan bij huishoudens)

02/2022: **daling** (bij alle 4 vectoren: ELEK huishouden/kmo, GAS: huishouden/kmo); iets sterkere impact in vgl met BE (zo was ook de stijging in NL iets sterker dan in BE)

03/2022: **sterke stijging** (bij alle 4 vectoren: ELEK huishouden/kmo, GAS: huishouden/kmo); meer uitgesproken bij GAS dan bij ELEK

04/2022: quasi stabiel (bij alle 4 vectoren: ELEK huishouden/kmo, GAS: huishouden (bij abstractie van aanpassing gasprofiel)/kmo)

05/2022: **daling** (bij alle 4 vectoren: ELEK huishouden/kmo, GAS: huishouden/kmo)

06/2022: **daling** (bij 3 van de 4 vectoren: ELEK huishouden/kmo, GAS: kmo) en lichte stijging (bij GAS huishouden)

Opmerking:

Het aanbod van producten, zeker vaste producten, op de kleinhandelsmarkt in Nederland wordt eveneens sterk beïnvloed door de huidige crisis. De wijziging in de energie component is sowieso mede te verklaren doordat vaste producten in de selectie producten dienden vervangen te worden door (nieuwe) variabele producten; het is niet meteen duidelijk of de leveranciers vervoegd tariefaanpassingen hebben doorgevoerd voor de variabele producten (in de regel wijzigen leveranciers hun variabele leveringstarieven ieder halfjaar: op 1 januari en 1 juli; als de markt daartoe aanleiding geeft, kunnen energieleveranciers variabele tarieven ook tussentijds wijzigen).

- heffingen

01/2022: Energiebelasting op ELEK kent sterke daling, gecombineerd met een verhoging van de “teruggave op energiebelasting (vast jaarbedrag)”, zorgt dit voor een **sterke daling** van de component heffingen bij ELEK (meer uitgesproken bij een huishouden).

- btw

TOEKOMST: Vanaf 07/2022 zou de btw op energie (tijdelijk) verlagen van 21 % naar 9 %. Dit zou gaan om de periode 1 juli tot einde 2022. Dit zal een daling van de totaal prijs teweegbrengen in Nederland.

Verenigd Koninkrijk

- energie

01/2022: **stijging** (bij alle 4 vectoren: ELEK huishouden/kmo, GAS: huishouden/kmo)

02/2022: **(zeer) lichte daling** (bij alle 4 vectoren: ELEK huishouden/kmo, GAS: huishouden/kmo)

03/2022: **stijging** (bij alle 4 vectoren: ELEK huishouden/kmo, GAS: huishouden/kmo)

04/2022:

- ELEK: **lichte stijging**; meer uitgesproken bij kmo
- GAS: **lichte daling** (bij abstractie van aanpassing gasprofiel)

05/2022: quasi stabiel (bij alle 4 vectoren: ELEK huishouden/kmo, GAS: huishouden/kmo)

06/2022: quasi stabiel (bij alle 4 vectoren: ELEK huishouden/kmo, GAS: huishouden/kmo)

Opmerking:

De evolutie kan alleszins deels verklaard worden door het feit dat men in UK werkt met een price cap voor de default (variabele) producten (die tevens sterk vertegenwoordigd zijn in de selectie aan producten vermits ook in UK het aanbod aan ‘andere’ producten sterk afgenomen is). (price cap perioden: 10/2021-03/2022; 04/2022-09/2022; opmerking: verschillende aanpassingen van de huidige price cap (04/2022-09/2022) waren reeds verwerkt in de aangeboden tarieven van 03/2022).

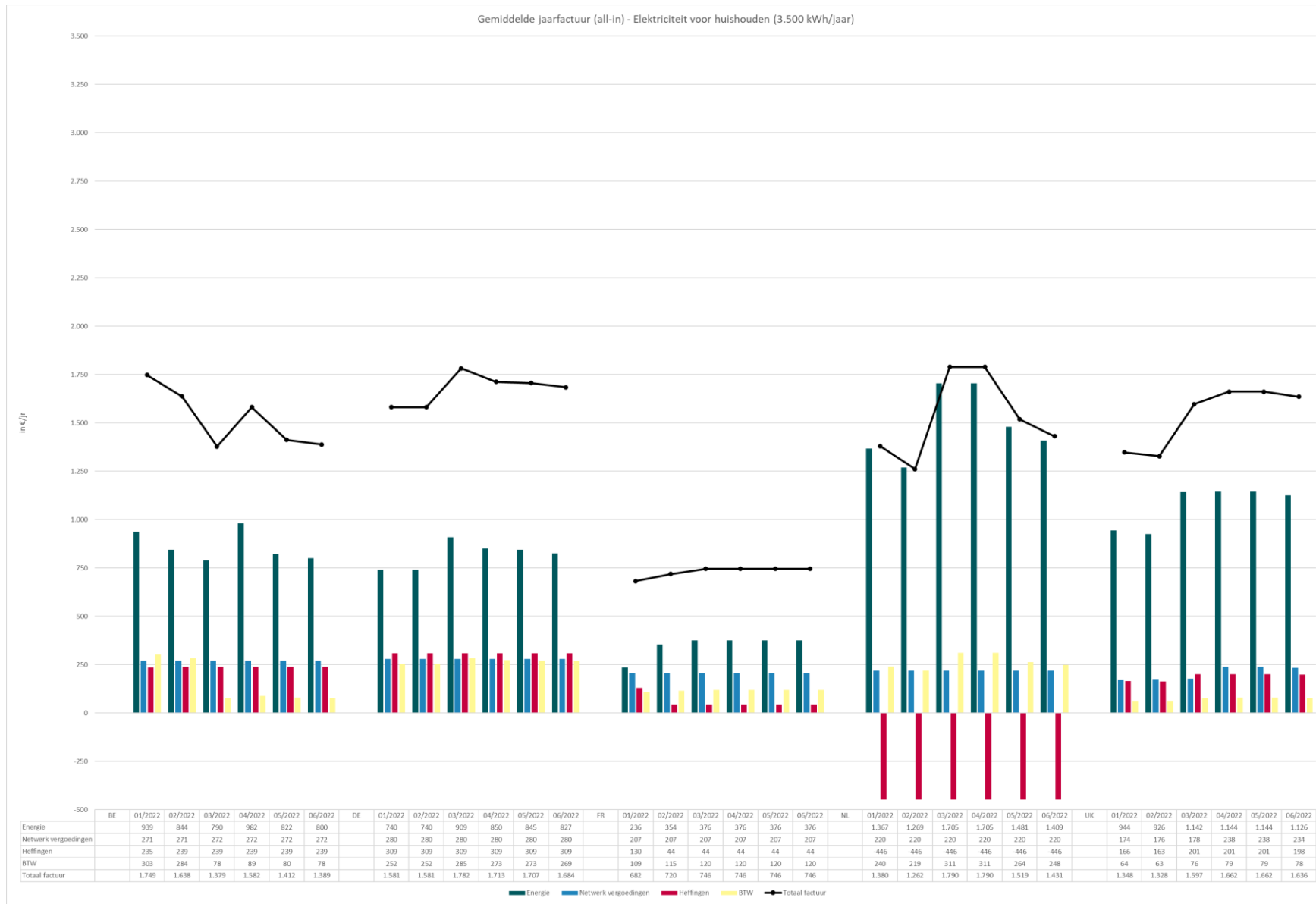
Opmerking:

Er is steeds een impact die verband houdt met de evolutie van de wisselkoers!

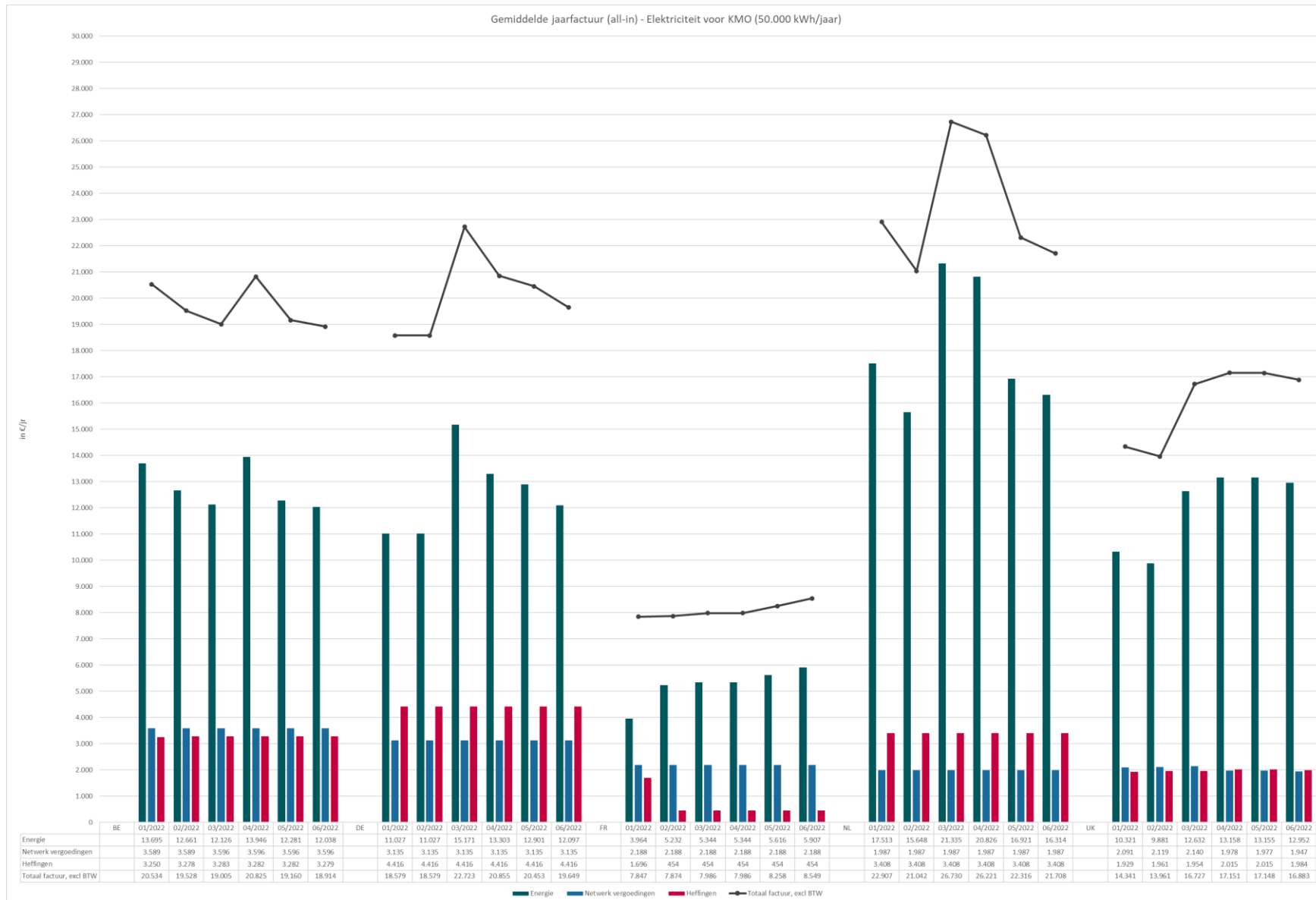
- netvergoedingen

04/2022: jaarlijkse aanpassing van de netvergoedingen wordt in het VK doorgevoerd in 04/2022: stijgend effect behalve bij ELEK kmo.

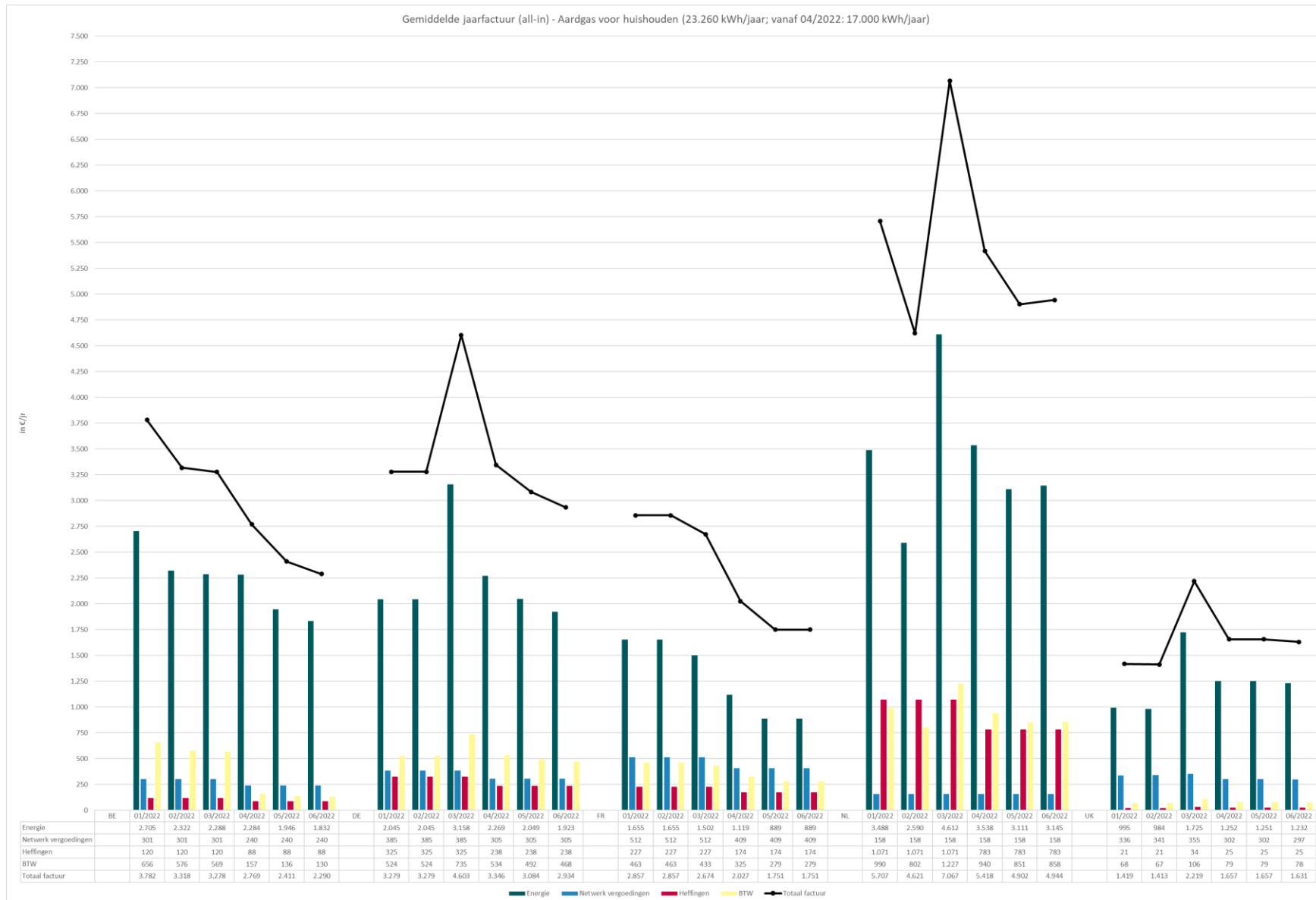
ELEK huishouden

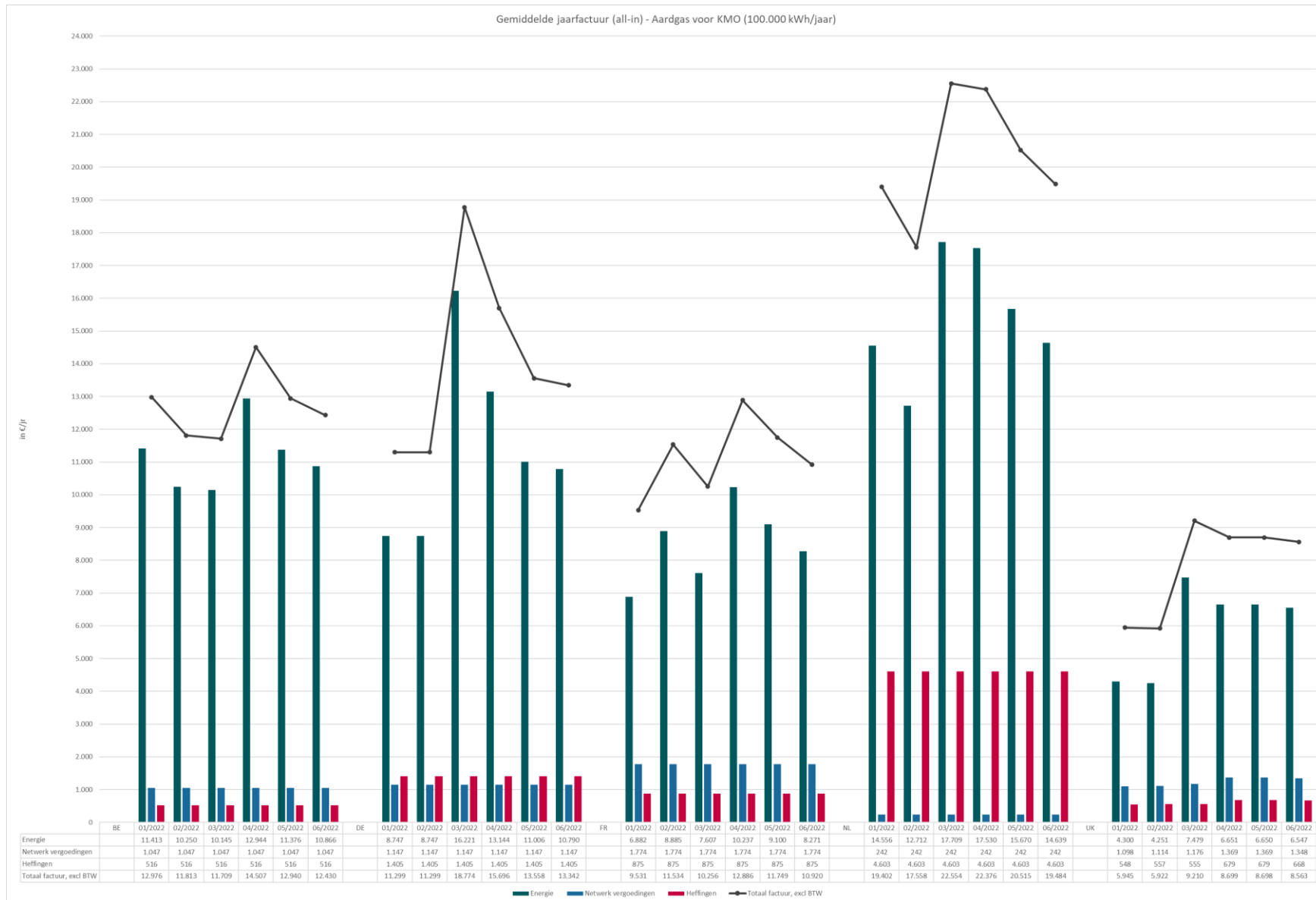
ELEK kmo

GAS huishouden

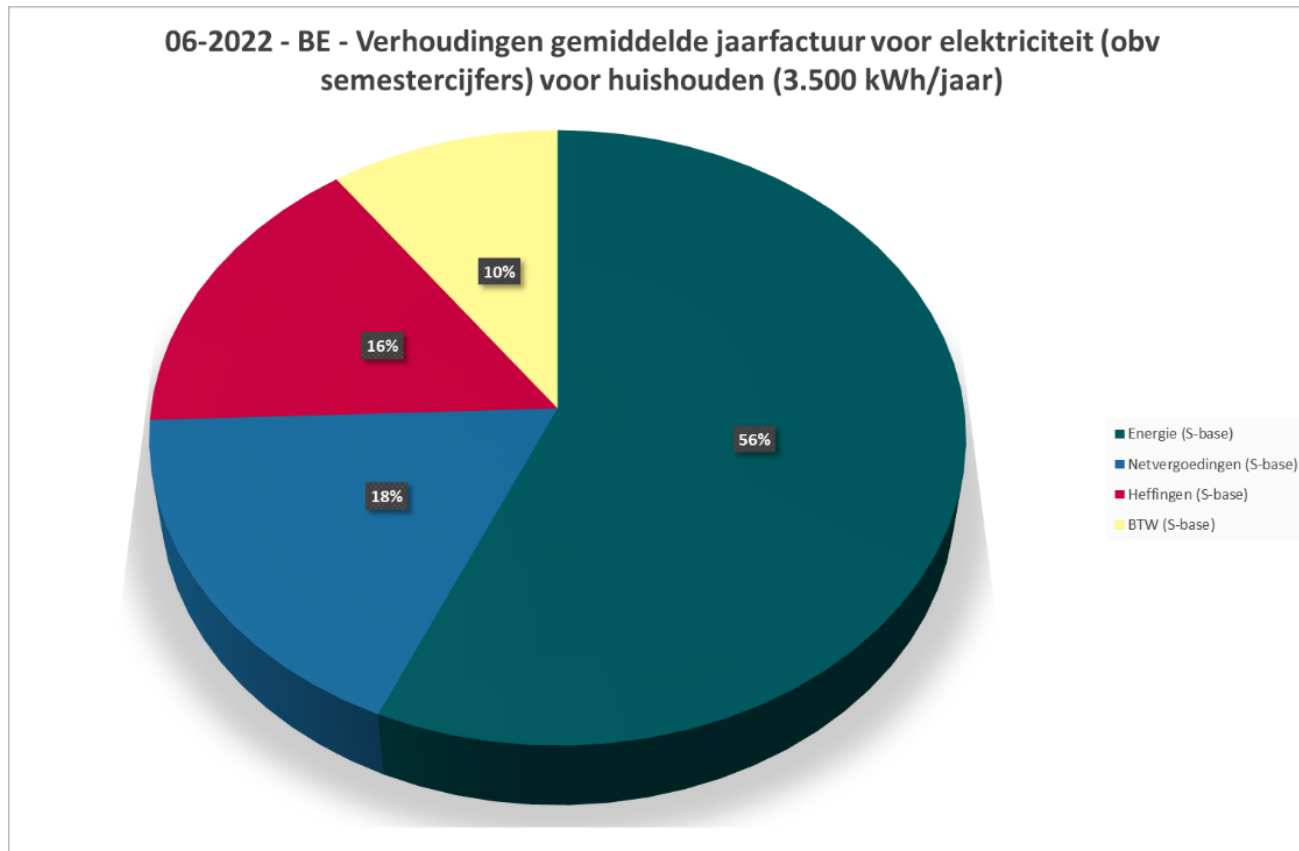
GAS kmo

2. De semestriële analyse van de evolutie van de energieprijzen¹ bevat nog een aantal verdere analyses aan de hand van cijfers op semestriële basis met betrekking tot de evolutie van de energieprijzen in België, de drie Belgische regio's en de buurlanden. We harnemen hier de meest relevante grafieken uit deze analyse.

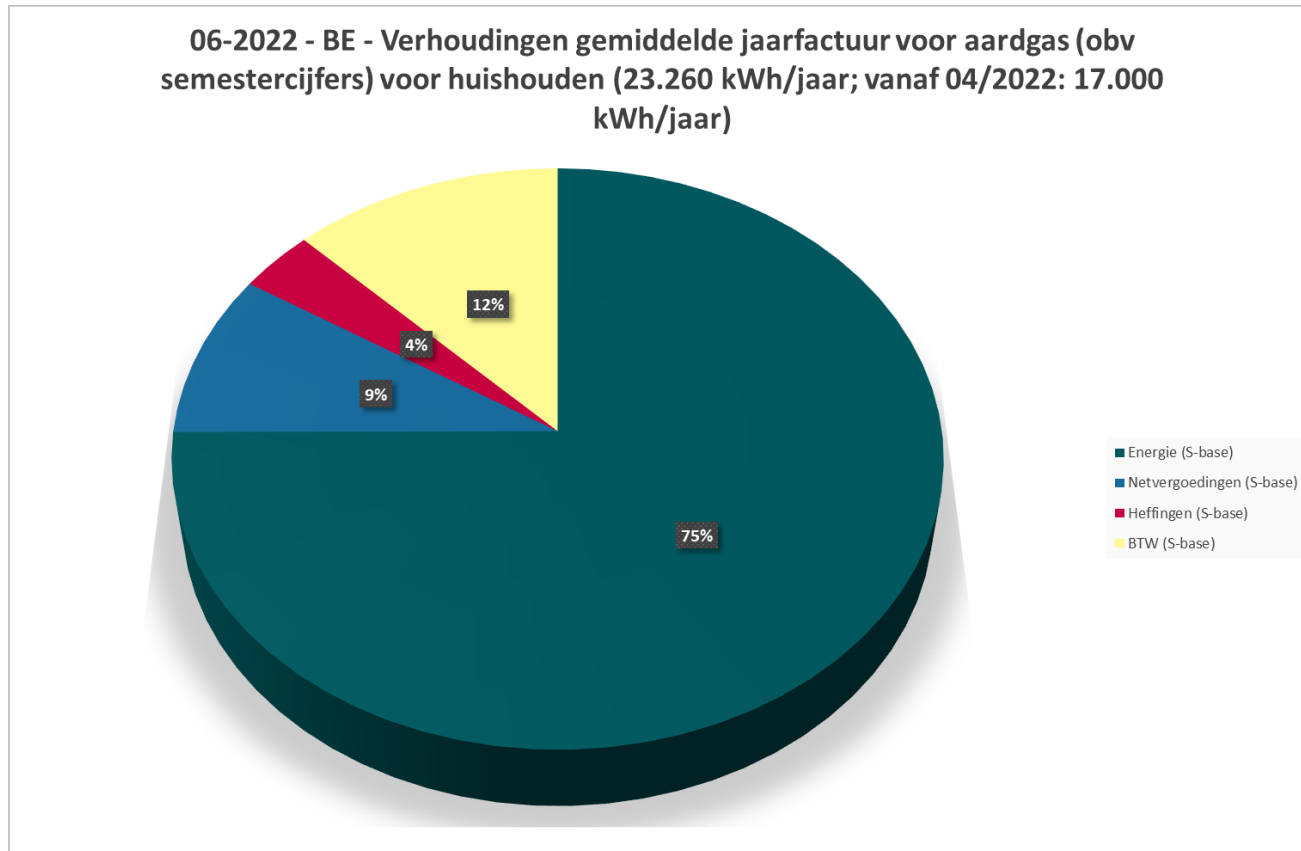
Onderstaande grafieken geven voor het laatste semester (S-base) de verhouding van de verschillende componenten in een jaarfactuur weer voor:

- **een huishouden elektriciteit**

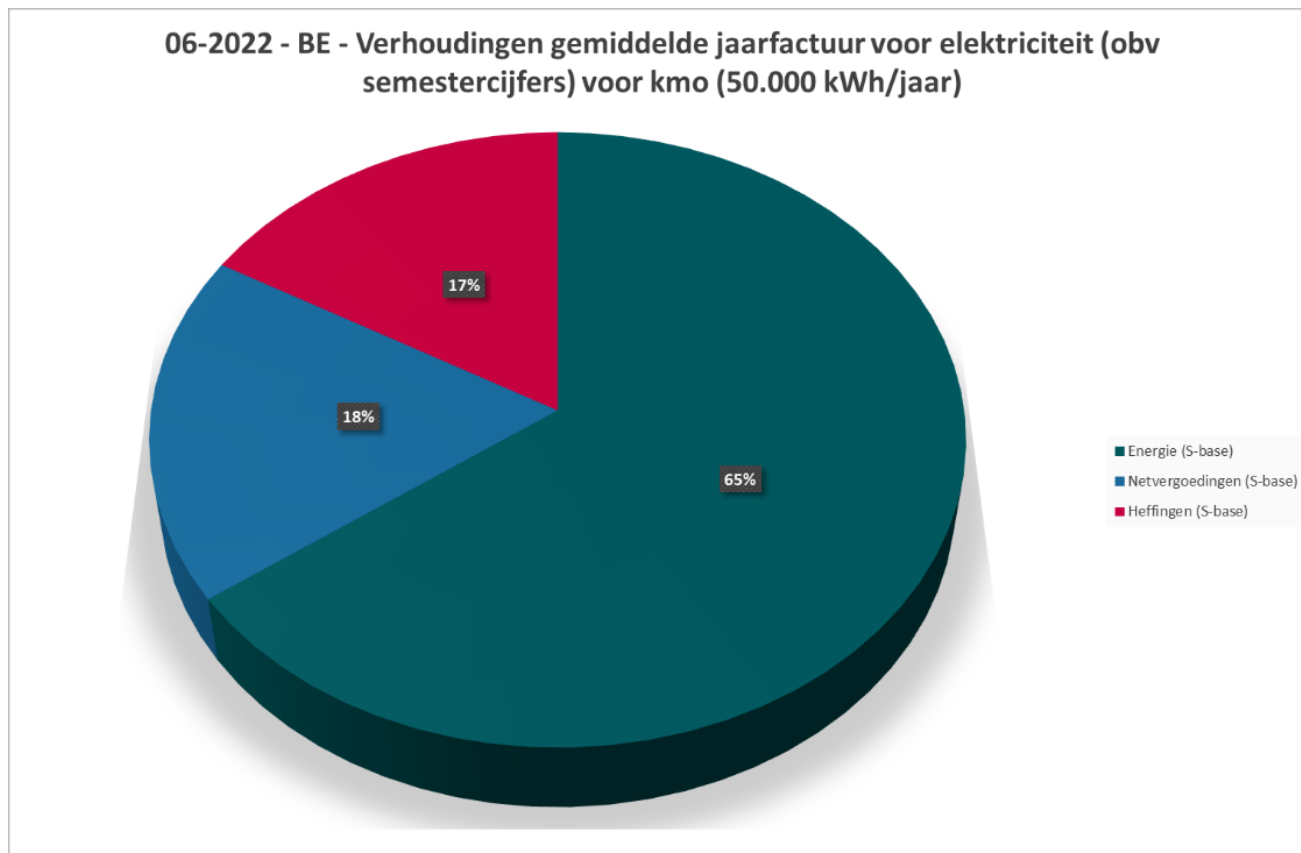

¹ <https://www.creg.be/nl/professionals/marktwerking-en-monitoring/evolutie-energieprijs-belgie-en-buurlanden>

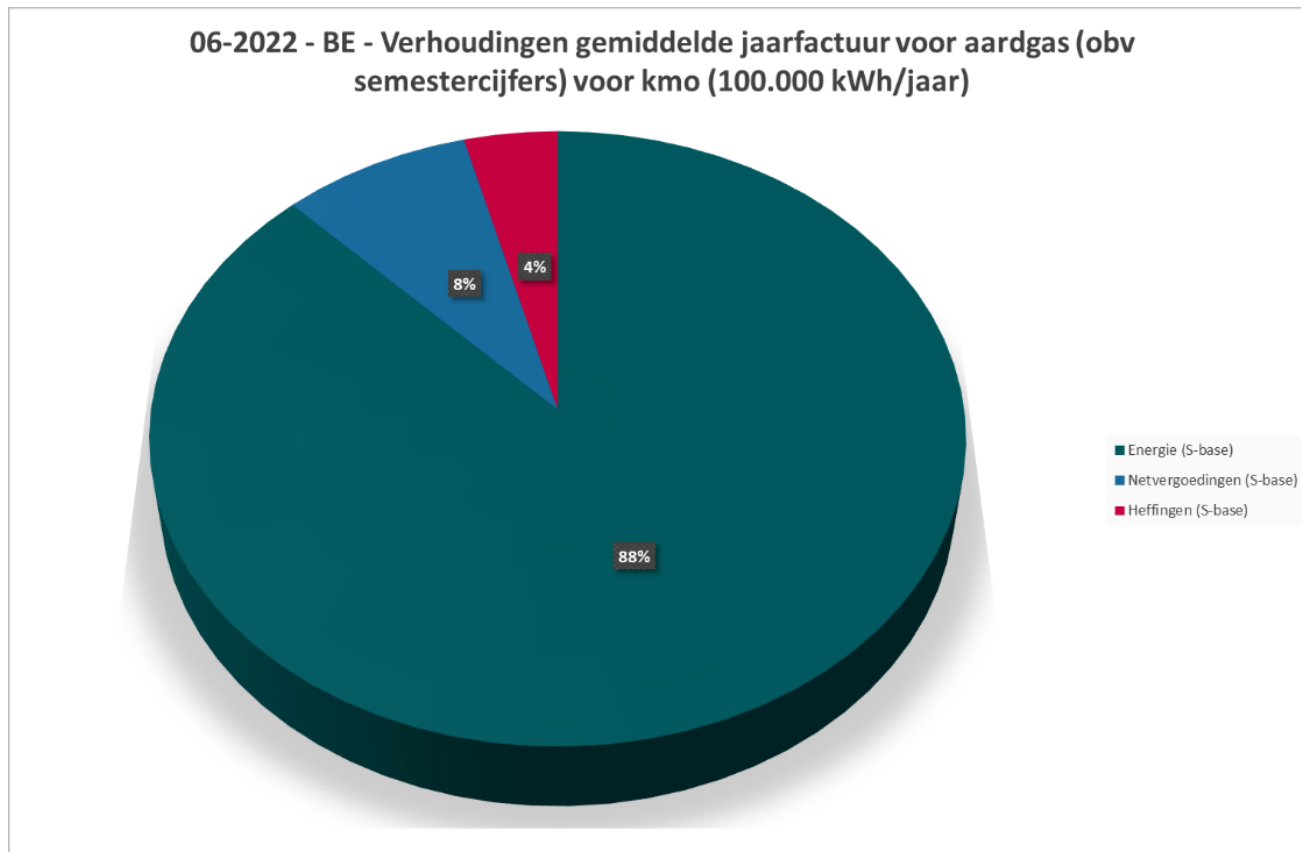
- een huishouden aardgas

- een kmo elektriciteit

- een kmo aardgas

Onderstaande tabel toont voor de laatste 3 semesters de *ranking* van de zuivere energiecomponent voor België, waarbij 1 het duurste is en 5 het goedkoopste:

	Positie BE – zuivere energiecomponent	06/2021	12/2021	06/2022
1	ELEKTRICITEIT huishouden	5	3	3
2	AARDGAS huishouden	3	2	3
3	ELEKTRICITEIT kmo	5	3	2
4	AARDGAS kmo	3	1	3

Korte analyse voor het eerste semester 2022:

Hieruit blijkt dat op niveau van de zuivere energiecomponent België in het 1ste semester 2022 de mediaan is voor een huishouden elektriciteit en het op één na duurste land voor een kmo elektriciteit en voor aardgas is België de mediaan (zowel voor een huishouden als voor een kmo).

In **2020, 2021 en 2022** blijkt de zeer sterke link in België tussen de retailprijzen en de prijzen op de groothandelsmarkten, waardoor België zo in 2020 de goedkoopste energiecomponent heeft voor consumentengroepen binnen de vector elektriciteit en de op één na goedkoopste energiecomponent voor de vector aardgas maar in 2021 en 2022 ook snel en sterk de gevolgen van de evoluties op de groothandelsmarkten weerspiegelt in de retailprijzen.

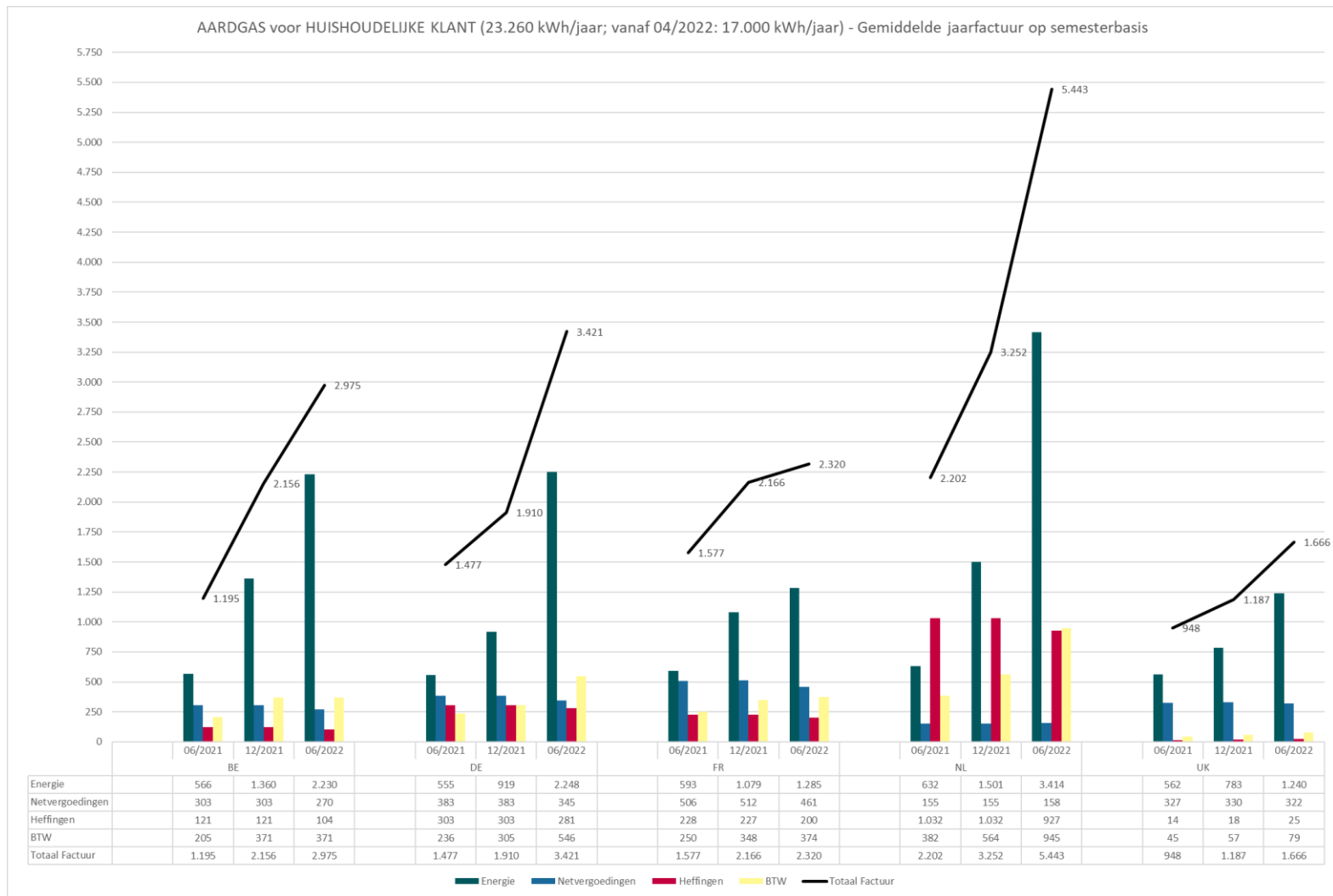
Een permanente monitoring door de CREG om deze evolutie en positiebenadering te evalueren, blijkt ook in de toekomst vereist.

Onderstaande grafieken/tabellen geven voor de laatste 3 semesters de verschillende componenten van een gemiddelde jaarfactuur weer in € per jaar voor België in haar geheel en haar buurlanden voor:

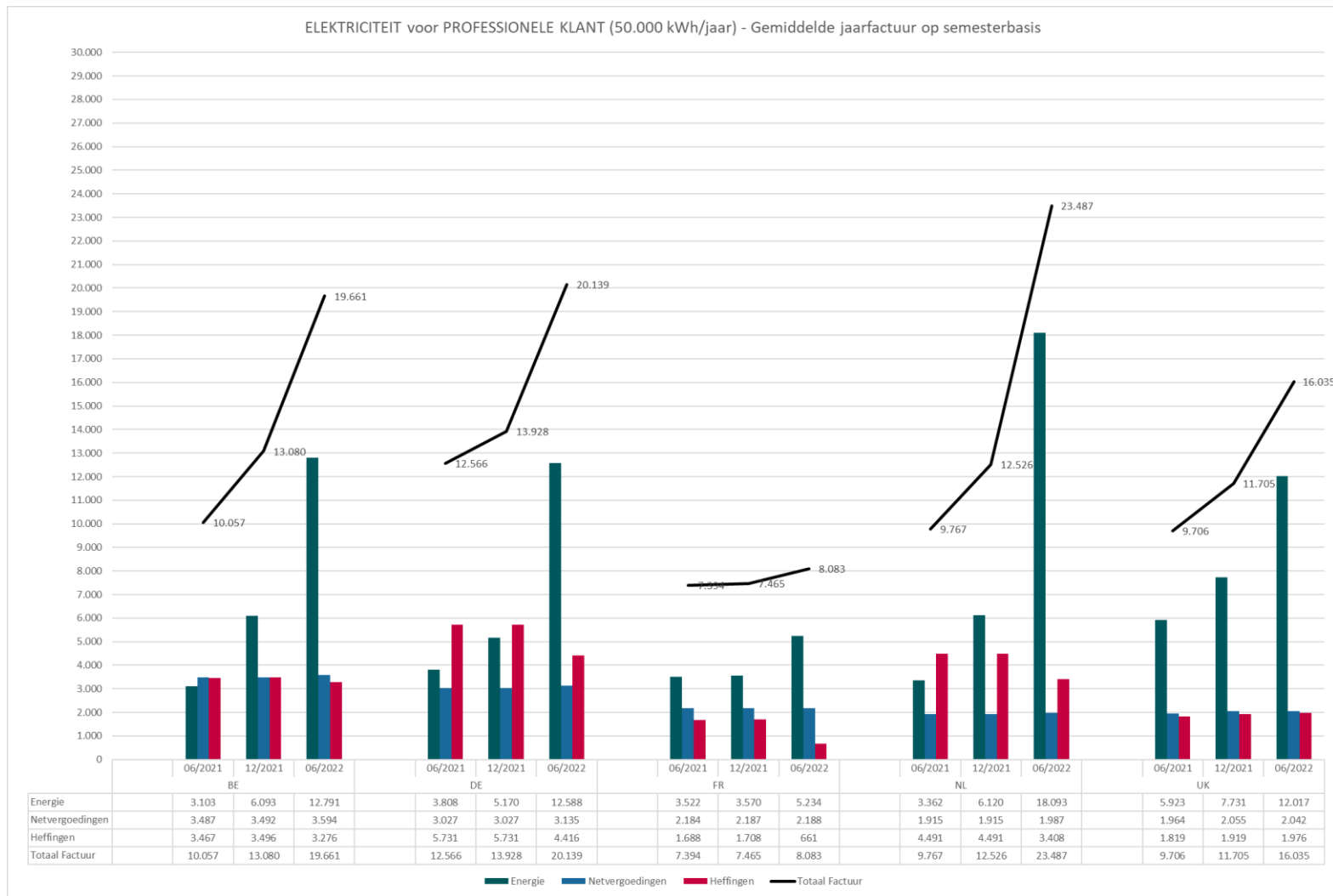
- **gemiddelde jaarfactuur voor België en haar buurlanden voor een huishouden, elektriciteit**

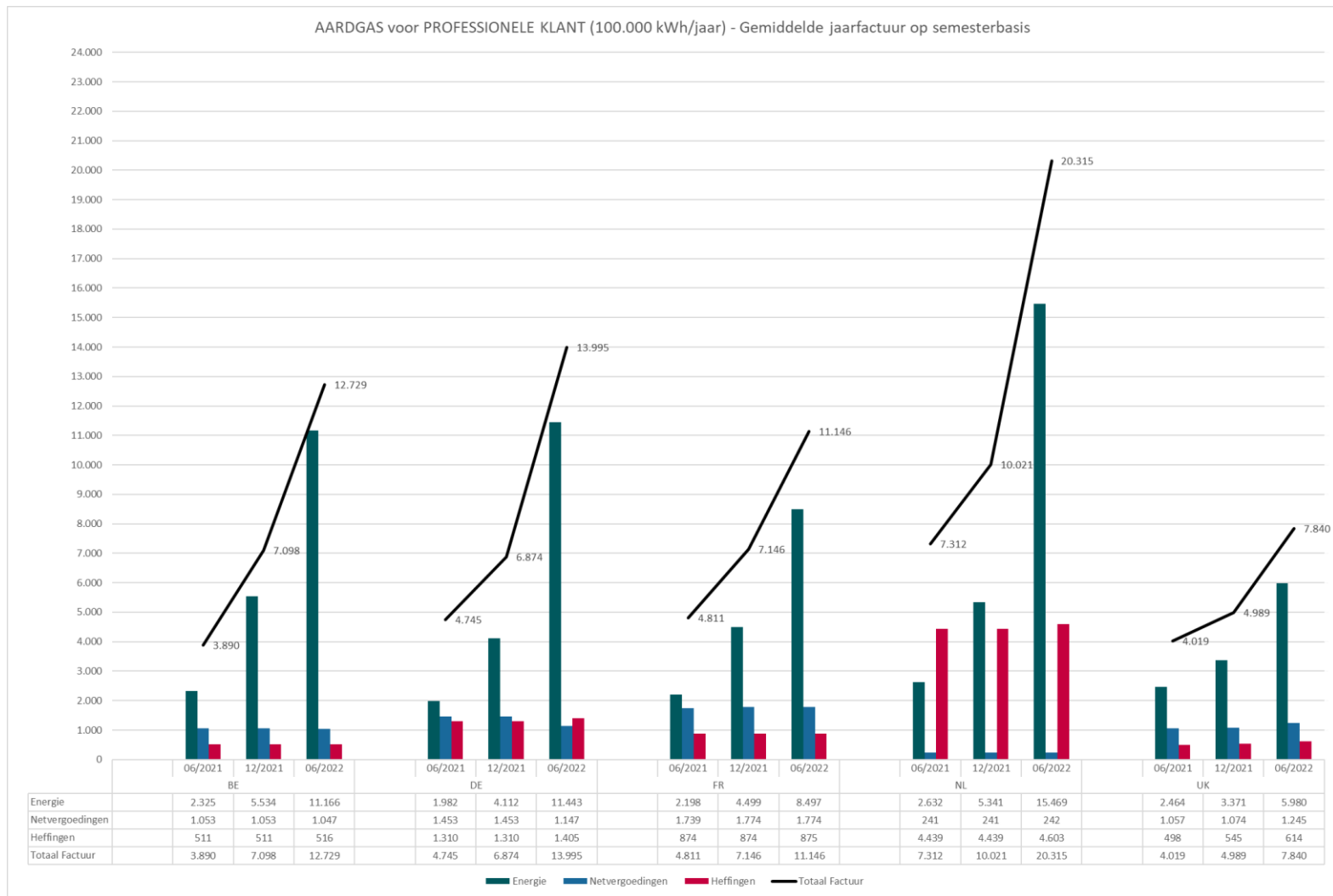
- gemiddelde jaarfactuur voor België en haar buurlanden voor een huishouden, aardgas

- gemiddelde jaarfactuur voor België en haar buurlanden voor een kmo, elektriciteit

- gemiddelde jaarfactuur voor België en haar buurlanden voor een kmo, aardgas

2 Prijszetting kleinhandelsmarkten

3. De manier van de prijszetting door de leveranciers in de verschillende landen speelt bij de vergelijking van deze prijsevoluties een zeer belangrijke rol:

- Is de energiemarkt volledig geliberaliseerd of wordt een deel van de markt nog steeds gereguleerd?
- Hoe worden prijzen vastgesteld om de energiecomponent op de kleinhandelsmarkt te bepalen: voor gereguleerde producten en hoe beïnvloedt dit de prijszetting voor producten in de geliberaliseerde markt (bv. Frankrijk)?
- Wat is de procentuele verhouding in elk land tussen producten met een vaste en een variabele prijs? Wat de producten met een variabele prijs betreft: zijn er verschillende periodes waarin deze producten aangepast kunnen worden (maandelijks, per kwartaal, halfjaarlijks, enz.)?
- Welke marktindexen (= elektriciteit/aardgas/andere groothandels prijsnoteringen) worden er gebruikt voor producten op de kleinhandelsmarkt? Zijn deze indexen uitsluitend gerelateerd aan de groothandelsmarkten voor elektriciteit en aardgas of worden er ook andere indexen gebruikt (olie,...)?
- Welke marktindexen worden er gebruikt – spotindexen, forward-indexen, enz.?
- Hebben onderliggende aankoopstrategieën een invloed op de prijszetting van leveranciers voor energieproducten op de kleinhandelsmarkt, bijvoorbeeld het vermogen om zich (al dan niet) financieel in te dekken?
- Zijn er andere belangrijke aspecten die de prijszettingsstrategieën in de verschillende landen kunnen beïnvloeden:
 - prijsregulering,
 - het gemak waarmee een bestaand contract verbroken kan worden door de leverancier en nieuwe tarieven ingevoerd kunnen worden,
 - de volgorde waarin er nieuwe tarieven ingevoerd worden,
 - verschillende tarieven voor bestaande/actieve klanten en anderen,
 - de mogelijkheid om enkel tarieven aan bestaande klanten aan te bieden,
 - ...

Om de prijsverschillen tussen deze landen op het niveau van de kleinhandelsmarkt te begrijpen heeft de CREG de prijszetting voor residentiële energieproducten (huishoudelijk en kmo's) in België en de naburige landen (DE, FR, NL en het VK) nader laten onderzoeken met behulp van een externe consultant (VaasaETT) om er betere inzichten in te verwerven. De studie heeft als doel de verschillende prijsevoluties in de verschillende landen te begrijpen door meer gedetailleerde informatie te verkrijgen over de prijszettingsstrategieën van energieproducten op de kleinhandelsmarkt (huishoudens en kmo's), het verband tussen kleinhandelsprijzen en ontwikkelingen op de groothandelsmarkt en andere aspecten die kleinhandelsprijzen beïnvloeden.

4. Belangrijkste bevindingen uit de analyse van VaasaETT (onder voorbehoud van finale oplevering het rapport):

- Het rapport bevestigt de door de CREG vastgestelde prijsverschillen tussen België en de omliggende landen.
- Voornaamste redenen van deze prijsverschillen zijn: marktorganisatie, prijszetting door leveranciers, aanwezigheid van al dan niet gereguleerde prijzen dan wel andere vormen van prijsregulering, link met groothandelsprijzen, *timelag* tussen groothandelsprijzen en aanpassing *retail* prijzen.
 - BE is de meest geliberaliseerde markt met zeer weinig interventie op prijszetting (wel interventie via sociale tarieven) en met *retail* prijzen die zeer snel de evolutie van de groothandelsprijzen volgen.
 - In DE zorgt de marktorganisatie met Stadtwerke, geen *ownership unbundling* en nog steeds hoge marktaandelen van *incumbents*, mogelijk voor hogere prijzen.
 - In FR heeft het gereguleerd tarief nog steeds een grote impact op *retail* prijszetting, waar dit nog steeds als benchmark wordt gebruikt (ook voor het geliberaliseerde marktsegment: deze leveranciers bieden veelal prijzen aan die geïndexeerd zijn aan de gereguleerde tarieven).
 - In NL wordt gewerkt met een modelcontract met aanpassing van variabele prijzen op 1/1/x en 1/7/x.
 - In het VK werd er een *price cap* ingesteld (2 x per jaar) op het *Standard Variabel Tariff* (SVT).